

Türkiye’de Yaşayan ve Türkiye’den Almanya, Hollanda ve İsveç’e Göç Eden Yetişkinlerde Akılcı Antibiyotik Kullanımının Geliştirilmesi Projesi Kapanış Toplantısı

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Dr. Mehmet Selim Bağlı’nın Konuşması

Değerli Katılımcılar, Kıymetli mesai arkadaşlarım,

“Türkiye’de yaşayan ve Türkiye’den Almanya, Hollanda ve İsveç’e göç eden yetişkinlerde Akılcı Antibiyotik Kullanımının Geliştirilmesi Projesi” kapanış toplantısı için hoş geldiniz.

Sosyal Güvenlik Kurumu olarak sağlık hizmetlerinin finansmanı ve vatandaşlarımızın bu sağlık hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanması amacıyla birçok proje ve çalışma yürütmekteyiz. Sağlığa ve sağlık hizmetlerine ilişkin gerçekleştirilen projelerin aslında insana ve insanlığa yapılan katkılar olduğunun bilincindeyiz.

Kamuda sağlıkta tek geri ödeme kurumu olarak hedefimiz sadece sağlıkta finansmanı sağlamak değil, kaliteli, sürdürülebilir, güvenli ve kontrol edilebilir bir sağlık sistemini sorumlu olduğumuz vatandaşlarımıza sunabilmektir. Bu amaçla geri ödemede sağlığa ve ilaca her yıl artan tutarlarda harcama yapmaktayız. Elimizdeki sınırlı bütçe ile sigortalılarımızın en iyi tedavilere en kısa sürede ulaşması öncelikli hedefimizdir.

Önemli olanda topladığımız primlerle kısmen de devlet katkısıyla, yanlış bir olgu ama hastalığı değil sağlığı finanse eden bir kuruluşuz. Sağlık harcamalarını finanse ediyoruz. Ama yaygın kanaatle sanki hastalığı finanse ediyoruz gibi algılanıyor. Hastalığı değil sağlığı finanse ediyorsak genel sağlığı koruyucu sağlık hizmetlerine de ağırlık vermemiz lazım. Nitekim sağlıktaki dönüşümün ikinci fazında üzerinde durduğumuz, hükümet programında yer alan, eylem planlarına yansıyan temel önceliklerimizden birisi Genel Sağlık Sigortası kapsamında koruyucu sağlığın öne çıkarılması. Hastalığın değil sağlığın finanse edilmesi. Tabi bu anlamda ilaç önemli bir husus çünkü bizim 2017-2018’e baktığımızda 80 milyarlık sağlık harcamalarımızın 20-30 milyar lira arası ilaç harcama bütçemiz var. Sanırım 1,5 milyar lirası (% 7-8’i) antibiyotiklere gidiyor.

Anti bakteriyel ajanlar 21. yüzyılın en büyük buluşlarından. Asrın mucizesi olarak tanımlandığı için insanlığın pnömani, tifüs, bir kısım temel hastalıkları menenjitini yenmesi ile insanlık tarihiyle eş değer hastalıklardı ve ölümlerin önemli bir kısmı buradan kaynaklanıyordu. İnsanların bunları yenmesi anti bakteriyel ajanlarla mümkün oldu. Onun için antibiyotik asrın buluşu denilebilir. Fakat bir o kadarda tehlikeli bir buluş. 1940'lardaki pnömani bakterisinin direnciyle bugün ki sıradan bir pnömani bakterisinin direnci arasında 1'e 40 gibi bir fark var. Yani insanlık anti bakteriyel ajanları geliştirdikçe, bakterilerde mutasyona uğrayıp direncini geliştirdi. Dolayısıyla ikinci ve üçüncü nesil antibiyotiklerinde ortaya çıkma nedeni de bu.

Türkiye OECD ülkelerinde antibiyotik kullanımında birinci sırada. En büyük problem antibiyotiğin ağrı kesici gibi algılanması. Herhangi bir soğuk algınlığında bile kullanılan antibiyotik bir kaç tabletten sonra buzdolabına konuyor ve bir daha açılmıyor. Bu şekildeki kullanım ileri süreçte karşımıza daha güçlü bakterilerin çıkacağı bir durumu getiriyor. Antibiyotik toplumda iltihap kurutucu ya da ağrı kesici muamelesi gören bir ilaç. Yaygın bir kullanımı var ve mutlaka bitirilmesi gerekiyor. Rahatsızlık semptomlarını baskı altına aldıktan sonra kesilmesi son derece yanlış. Enfeksiyon olmadan antibiyotik kullanımının hiçbir faydasının olmadığını son yapılan bilimsel araştırmalarda gösterdi. Fakat enfeksiyon gelmeden antibiyotik kullanımı algısı da var. Aslında çok işlevsel olan antibiyotiğin bilinçli kullanım aşamasına gelince de bir farkındalık problemiyle karşılaşılıyor.

SGK olarak antibiyotiklere 1,5 milyar TL ödediğimiz için bunların kullanımını sıkı kontrol altına alıyoruz gibi düşünülmesin. Çünkü ilaçta tasarruf SGK'nın dördüncü, beşinci öncelik sırasında. Önceliğimiz etkinliği, verimliliği sağlamak. Ayırdığımız bütçenin etkin kullanılmasını sağlamak lazım çünkü söz konusu olan şey sağlık. Yani doğru, akılcı ve bilinçli kullanılması halinde bunun bütçesinin 1,5 ya da 3 olması bizim için çok önemli değil. Bütçe açısından önemli ama bu kadar öncelikli değil. Fakat yanlış kullanımı ileride sağlığı tahrip etmesi nedeniyle hem Sağlık Bakanlığının hem SGK'nın Ekonomik Koordinasyon Kurulunda alınan temel kararlardan birisi, antibiyotik kullanımının rasyonelleştirilmesi. İlaça yönelik tasarruflarımız söz konusu fakat antibiyotiğin öncelikli olmasının sebebi ileride antibiyotiğe karşı çok dirençli hastane enfeksiyonu ve benzeri kontrol edemeyeceğimiz vakaların ortaya çıkma ihtimali. 20. yy'da bakteri savaşlarının olacağı gibi bilim kurgu teorilerini bir tarafa bırakırsak insanlığın en önemli uğraşlarından birisinin bakteriler olduğunu görürüz.

Sağlık Bakanlığı ile bizim ortak eylemlerimiz var. Bu eylemlerin başarıya ulaşması için halka mal olması lazım, bunun için de bilinç ve farkındalığın oluşması lazım. Yoksa merkezi düzenlemelerle, Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) düzenlemeleriyle, endikasyon kısıtlamalarıyla belki tasarruf anlamında bir yol alınabilir ama insanların cebinden harcama yapmayacağını garantisi yok.

Burada asıl önemli aktör insan. İnsanlara ulaşım antibiyotiklerin bir ağrı kesici olmadığını, ciddi bir ilaç olduğunu, bunun kullanımının belirli bir usul ve esasları olduğunu, ancak belirli durumlarda kullanılabileceğini, kullanımının mutlaka belirtilen şekilde olması gerektiğini, mesela 12 saat arayla zaman geçirmeksizin kullanılması yedi gün süre verilmişse beşinci gün bırakılmaması şeklinde ciddi bir farkındalık oluşturmamız gerekiyor. Yoksa çok önemli bir buluşun topluma zehir olarak dönmesinin önüne geçmek için çok ciddi engellerle karşılaşacağız.

Biz AB ile diğer uluslararası kuruluşlarla yaptığımız projelerde dalga etkisi elde edip bütün ülkeye, sivil toplum kuruluşlarına, kamu otoritelerine bu bilinci ve farkındalığı sağlayacak tetikleyici etki yaratabilirsek hedefe ulaşabiliriz.

SUT'da yapılacak bir değişiklikle bütçede tasarruf sağlayabilirsiniz bu en kolay fakat uzun vadede sonuç vermeyen yöntemdir. Bu tip projelerle uzun vadede bu bilinci toplumun geniş kesimlerine yayacağız. Biz olaya asla tasarruf gözüyle bakmıyoruz çünkü insan sağlığı söz konusu ve stratejik bir mesele. Uzun vadede Türkiye'nin belirli alışkanlıklarını yeneceğini düşünüyoruz. Bu projede buna katkı sağlayacak.

Katkı sağlayan Ankara Eczacılar Odası dahil olmak üzere Üniversitemiz, AB yetkililerine ve Bakanlığımızın temsilcilerine, herkese teşekkür ediyorum. Bu tip somut projelerin yaygınlaşmasını daha derinleşmesini temenni ediyorum. Sayın Ankara Sosyal Güvenlik İl Müdürü Tuncay Cevheroğlu'na da huzurlarınızda hassaten teşekkür ediyorum.